

Recensie: Tina ★★★★****

Aldwych Theatre Londen
donderdag 25 oktober 2018

foto © Manuel Harlan

Recensie:

Tina the musical, geregisseerd door Phyllida Lloyd, gaat binnenkort zijn tweede speeljaar in op de West End en is in de herfst van 2019 ook te zien op Broadway in NY. De voorstelling, met hits van Tina Turner, vertelt het levensverhaal van de wereldartieste die op dit moment (tijdelijk?) met pensioen is. Het is ook het geesteskind van Joop van den Ende, Stage Entertainment Nederland dus, die Turner wist te overhalen om een musical over haar en haar muziek te maken. Turner stemde in want ook zij voelde dat haar fans smachtten naar iets. In het voorwoord in het programmaboekje stelt ze duidelijk dat dit niet 'alweer een show is die ze moest doen', maar een toegift is om aan een zekere vraag te voldoen die er leeft bij de fans in de fanmail die ze ontvangt. De op dit moment in Zwitserland vertoevende Turner die erg gelukkig getrouwd is met 'Simply the best' Erwin Bach (rol voor Ed Bourne), een Duits hulpje van de marketingafdeling in Londen, en wiens leven mede dankzij hem op privévlak helemaal in de plooi is gevallen, was nauw betrokken bij het tot stand komen van deze productie. Zo koos ze hoofdrolspeelster Adrienne Warren mee tijdens de casting, en gaf haar ook (coaching)advies. Resultaat: Warren is gewoon Turner tijdens deze voorstelling, tot in de kleinste vezel en dus hoor en zie je ze vurig aan het werk! Van de manier waarop ze haar gesproken en zangstem zet, haar sprekende ogen, tot haar moves. Ze heeft het allemaal. Veel realistischer dan dit kan niet. Maar ook de prestatie van Kobna Holdbrook-Smith als Ike Turner is fenomenaal en wordt soms onderbelicht door andere media.

Holdbrook-Smith zet een erg hese, licht ontvlambare Turner neer die Tina niet zal betalen wanneer ze als Ike & Tina Turner optreden. Met hem zal ze een kind hebben, maar het vele geweld (al dan niet als gevolg van drug- en drankmisbruik) â€“ Tina the musical bevat enkele rauwe scènes op dat vlak â€“ op haar, en op een bepaalde dag ook op haar zoontje, doen haar besluiten om uiteindelijk dan toch weg te trekken. Zonder geld op zak. Ike zal als een donkere schaduw over haar leven blijven hangen, start rechtszaken op tegen haar wanneer ze solo hun nummers zingt (waar hij zelf soms nauwelijks of niets toe heeft bijgedragen, zoals het geval is bij 'Nutbush City Limits', de opener van deze musical in een percussieve meerstemmige folky spiritual) en wil niet dat ze nog langer de naam 'Tina Turner' gebruikt als artiestennaam. Tina zal kei hard werken om toch maar genoeg geld te verdienen, overdag als poetsvrouw, 's avonds als zangeres.

In Londen â€“ 'I can't stand the rain' krijgt zo extra betekenis - zal ze op haar veertigste uiteindelijk, noodgedwongen want er moet geld in het laatje komen en dat kan enkel met nieuw materiaal - via Glenn Gregory en Martyn Ware van Heaven 17 haar nieuwe sound, rock 'n roll, en haar look (zwart lederen kleedje, blauwe jeansvest, blonde pruik) vastleggen. Zij zullen haar comebackalbum 'Private Dancer' produceren. Die vernieuwde identiteit vinden, gebeurt niet van de ene dag op de andere, blijkt. Zowel zij als haar entourage hebben veel vraagtekens. In het VK wordt haar voorgesteld om zich te begeleiden door computergeluiden en bleeps op wat later 'What's love got to do with it?' zou worden en de poprichting in te gaan. Met Olivia Newton-John heeft haar manager Roger Davies (Ryan O'Donnell) namelijk net een hit te pakken met 'Physical'. De 'physical'-passage in de tekst van 'What's love got to do with it?' zou dus wel eens een knipoog naar Newton-John kunnen zijn en het nummer dat aanvankelijk aangeboden werd aan Turner maar ze afwees.

Belangrijk voor haar comeback was ook een optreden in de Ritz-club in NY waar Davies voor zorgde. Gezien er heel wat artiesten aanwezig waren en de Britse erg lovend waren, steeg de interesse van Europese platenfirma's opnieuw om de 43-jarige artieste te tekenen.

Tina heeft zo haar vraagtekens en wil kennelijk door echte instrumenten begeleid worden. Wanneer Toni (Kayleigh McKnight) voorgesteld wordt als choreografe, wordt ze zelfs opstandig. 'Ik heb altijd zelf mijn choreografieën bepaald!' stelt ze fel waarbij deze productie meteen het spanningsveld blootlegt tussen wat een artiest op artistiek vlak wil, en wat de business verlangt. Tot twee tegenovergestelde meningen kan dat leiden en zelfs een impasse veroorzaken.

Tina lijkt altijd trouw aan zichzelf geweest te zijn gebleven en bleef haar buikgevoel, haar innerlijke zelf, aanspreken. Van nature is ze zacht en lief ('Nice and easy') zo zien we Warren haar ook neerzetten in het begin. Maar Ike heeft van haar ook een ruwere vrouw ('Rough') gemaakt. De opbouw van 'Proud Mary' weerspiegelt dus in zekere zin hoe ze zelf ontwikkelde als vrouw en artieste. En zelfs al is ze een wereldster geworden, toch valt er naast ambitie ('Ik zal die witte mannen eens een lesje leren.') ook heel wat (zelf)relativering en (zelf)humor te ontwaren wanneer er over de artiestennaam 'Ike & Tina' nagedacht wordt bijvoorbeeld of wanneer ze 'What's love got to do with it?' zegt in een dialoog met Erwin. Verder noteren we 'hij klinkt alsof hij zijn eigen ballen heeft opgezogen' (Elvis Presley) en 'Dat wordt geen hit', een ietwat jalouse Ike wanneer Tina haar eerste single 'River deep mountain high' opneemt zonder hem en dus goed fout is in zijn oordeel. Het is te zeggen, in de VS werd het geen hit, in Europa wel.

De manier waarop Tina the musical hitnummers verweeft met het gesproken levensverhaal via dialogen van de artiest is erg knap gedaan en voelt â€“ in tegenstelling tot bij 'We will rock you' van Queen bijvoorbeeld, zeer smooth aan. Al missen we de snelheid die een voorstelling als Dreamgirls wél heeft, niet in het minst in de scèneovergangen en geniale kledingwissels van die musical. Hier worden die laatste namelijk opgevuld door het live orkest even een instrumentaal stukje te laten brengen. Quasi doorgecomponeerde musicals als Hamilton en Dreamgirls kunnen volgens ons bijgevolg dan ook een strakkere spanningsboog voorleggen. Â

'You better be good to me' zingt Warren wanneer Ike net zijn aanzoek gedaan heeft om te trouwen. 'I don't wanna fight' zingt ze wanneer ze een zoveelste ruzie, en geweld op haar (dat ze ook als kind trouwens in het gezin meemaakte) beu is. De lyrics van haar nummers ga je in een ander perspectief zien dankzij deze musical. Tina the musical schuwt zoals gezegd de harde realiteit dus niet, en dat verdient alle lof. Zo zien we de wereldartiest een overdosis Valium slikken in 1968 na een zoveelste woedeaanval van Ike. En net zoals in die andere musical Dreamgirls, zien we ook hier een artieste die moe is, die op is door het helse ritme dat de showbusiness van haar verlangt.

Wat we ook erg waarderen aan deze voorstelling waar drie jaar aan gewerkt is, is naast de moeite die gedaan werd om nummers in een ander jasje te steken, de functionele scenografie die in zijn esthetiek bijna een minimal-approach hanteert. Dat staat in schril contrast met het mini-optreden dat sommige fans in het publiek al bij de start verwachtten en op het einde ook krijgen bij Tina zoals de ABBA-musical 'Mamma Mia!'. Dat Tina the musical echter niet voor hapklaar singalong materiaal met een flutverhaaltje koos zoals 'Mamma Mia!', maar toch de wat eigenzinnige richting uitging, koos voor diepgang, en Tina Turner daar na enkele meetings met Joop uiteindelijk ook met instemde, is dus absoluut lovenswaardig en een troef. Tina the musical suggereert trouwens dat de vrouw, het meisje dat Tina altijd was, nog steeds in zekere zin intact is, en ze nog steeds terugkoppelt naar haar roots ook wanneer ze in 1988 optreedt voor 180.000 toeschouwers in Brazilië. Dat de lieve cutie pie in haar er nog steeds is, trekt de voorstelling ook door op het moment dat

Warren er even Serena Mukuna bijhaalt in de toegiften en haar enkele lijntje laat meezingen. Zij speelt de jonge Anna Mae Bullock, de echte naam van Tina. 'Uit iets giftigs kan je iets heilzaam maken' liet Tina Turner zich ontvallen na de première in Londen. Zo is dat.

< Bert Hertogs >